

Kedves Testvérek!

„Így imádkozzatok, hogy Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a neved, és jöjjön el az országod.” Az evangéliumban, ahogy Jézus mondja tovább, akkor a Mi Atyánkban a kérések sorozata jön, hogy akkor add meg nekünk ma a kenyerünk, nem mondom tovább. A további részben magyarázat és értelmezés jellegű szöveg következik. A korabeli ember is tapasztalta azt, hogy kért valamit Istentől, aztán vagy megkapta, vagy nem kapta meg. Az elején viszont vagy egy kérés, „jöjjön el a Te országod”, azt a kérdést tehetjük fel, a keresztyén ember azért imádkozik, hogy Isten, aki a mennyben van, hogy az Ő országa itt valósuljon meg a földön, általunk – ez mit jelent?

Azt jelenti, hogy minden, amit mi úgy tartunk, hogy itt a földön jó, az Isten országában lehet, hogy nem rossz, de van nála jobb. Az Isten országa egy olyan ország, mint ahogy ha az összes országgal egybevetjük, azt mondhatjuk jó, hogy a földön vannak a nemzetek, az országok, milyen nagyszerű ez, de van náluk jobb. Minden pontnak ez lesz a logikája, hogy a földön jó, de Isten országában van valami nála jobb.

Az első, imádságban kérhetünk rengeteg jó dolgot, de lehet, hogy az Isten országában van annál valami jobb. Mikor azt mondjuk, hogy Isten országa valósuljon itt meg, az valami olyan jó, ami lényege szerint fölül fogja múlni azt a jót, amit most itt földön és most és ebben a helyzetben és ebben a kapcsolatban és ebben akár a feszült helyzetben mi annak tartunk. Mi azt a jót keressük, ami fölülmúlja azt a jót, amit mi most így mondunk, hogy nagyszerű és jó, és legyen így.

Második, akkor ez azt is jelenti, hogy azt az igazat keressük, ami igaz, de valahogy fölülmúlja azt az igazat, amit mi most itt igaznak tartunk. Szent Józsefről is mi az evangélium szerzőjének a jelzője? József igaz ember volt, és ezért titokban akarja elbocsájtani Máriát. De mit jelent az, hogy igaz az Ószövetségben? Azt jelenti, hogy megtartja a törvényt, hogy törvénytisztelő és ez által a Szövetség Istenének a barátja. Amikor József titokban akarja elbocsájtani Máriát, az túl van a törvényen. Az túl van a törvény betűjén, túl van mindazon, ami a korabeli elgondolás szerint József igazságához tartozik, az valami több. Ezért József máris valahogy ott az Isten országáról tesz valamiféle tanúságot. Tehát a második így szól: Ha azt imádkozzuk minden nap, hogy a Te országod jöjjön el, az lényegileg fölül fogja múlni azt, amire mi most azt mondjuk, hogy igaz. Attól az még igaz, de Isten országában van valami több.

A harmadik: valami értékes. Ami személyesen értékes, egy családnak az értékes, vagy egy csoportnak, felekezetnek, vallásnak. Amit mi így mondunk, értékes az egyes embernek, a párnak, a családnak, a nemzetnek, a felekezetnek, a vallásnak és a társadalomnak, hogyha azt mondjuk, „Jöjjön el a te országod!”, az lényegileg valami több kell, hogy legyen, mint ahogy most átéljük, hogy ez értékes, és mi ezt valósítjuk meg.

A negyedik gondolat: Több kell lennie annál, mint amire mi azt mondjuk joggal, hogy az természetes, például mi az, ami természetes? Élni akarunk! Úgy is mondhatnám, hogy van bennünk természetes életösztön. Ezt rossznak kéne tartanunk? Szó sincs róla. Hogy élni akarunk, és ez a biológiai módon is meghatározottan bennünk megjelenik vágyként és törekvésként, akaratként. Ha Isten országa nem szólna semmi másról, mint mind arról, ami a szó teremtettség értelmében is természetes, akkor hol lennének a vértanúk? Nem lenne egy vértanú se. Tulajdonképpen mi lenne Jézus keresztáldozatával, hogy az utolsó pillanatban azt mondta volna, hogy „Gyerekek, azért élni csak kell.”? Hát nem véletlen, hogy így mondjuk, hogy „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy”, mert akkor az azt jelenti, hogy amire mi azt mondjuk, hát van-e nagyobb kincs és érték, mint az élet? Jézusnak a válasza az: Igaz, ha az életet nem csak a halálig méred.

Következő gondolat így szól: Mindaz, amit mi így élünk meg, hogy értelmes, hogy logikus, hogy magától értetődő, kétség kívül van. Hány kijelentésünk van, valami ilyesmi, hogy ez így értelmes és logikus és magától értetődő? Mondjuk, hogyha kétezer év távlatából ránézünk arra, hogy a kétezer évvel ezelőtt Istenre hivatkozó ember hogyan élt, hát azt mondhatjuk, te jó ég, mennyi mindent tartott értelmesnek, logikusnak és magától értetődőnek, és már régen nem csináljuk úgy. Ahogy változik a világ, egy csomó mindent már nem fogunk úgy csinálni, miközben most az úgy tűnik föl, hogy értelmes, magától értetődő és logikus.

A következő, hogy az, amit mi szépnek tartunk, az minden bizonnyal szép is. Isten országa felülmúlja azt a szépséget, amit mi szépségnek tartunk. Mindig a verbiták jutnak eszembe, mert ők az az egyetlen szerzetesrend, a tíz legnagyobb létszámmal bíró szerzetesrend között, amelynek a tagsága nem csökken. Vajon mi lehet ennek a hátterében? Például az, hogy a verbitáknak van egy nagyon sajátos szemléletmódja, szinte fogadalma, ez pedig az, hogy „Nekünk annyira fontos Isten országa, hogy nekünk Isten országa fontosabb a hazánknál, a kultúránknál és a nyelvünknel.” És ebből az következik, hogy egy verbita szerzetes arra vállalkozik, hogy a világ bármely pontjára elmenjen, és ott Krisztust hirdesse, mégpedig úgy, hogy hajlandó legyen megtanulni azt a nyelvet, ami nem az anyanyelve, azon a földön élni, ami nem a szülőföldje, és úgy képviselni Istent, ahogyan az ott és azoknak az embereknek számára érthető, fölfogható, nem mondom tovább.

Amikor a verbiták azt mondják, hogy nekünk Isten országa olyan fontos, hogy hajlandók vagyunk nem értéktelennek tartani, hanem értékesebbnek tartani azt a nyelvet, ami az Isten nyelve, azt az országot, ami az Isten országa, és azt a kultúrát, ami Isten országának a kultúrája. Akkor nem mondták azt, hogy nem szeretjük a hazánkat, a nyelvünket és a kultúránkat, csak kifejezték az életvitelükkel, hogy van annál valami több. Ha mi ezt imádkozzuk nap nap után, hogy „a te országod jöjjön el”, akkor ebben például ez is benne van.

A következő így szól: kétezer évvel, ezelőtt az emberek abban hittek, az Ószövetségben, úgy ahogy van, őket Istenválasztott néppé tette. Majd jön a Messiás, helyreállítja Isten országát. Rossz volt-e, ahogy hittek? Dehogyan volt rossz. Baj volt a hitükkel? Nem volt baj. Helyes volt, hogy hittek? Nagyon helyes volt. Bíztak Istenben? Bíztak Istenben. Mégis az, ahogyan hittek, arra volt ítélve, hogy azt felülmúlják. Aki azt a hitet, ahogyan ő hitt, kétezer évvel ezelőtt nem tudta felülmúlni, sokkal nehezebben tudott belépni Isten országába. Ez a mi hitünkre is ugyanígy érvényes, hogy amikor mi a hitünkkel megragadjuk Isten országának a titkát, abban az is benne van, hogy egész biztos, hogy lehetne egy kicsit másképpen és jobban is hinni, mint ahogy most hiszünk. Mégpedig úgy, ahogy most föl se fogjuk, hogy úgy is lehetne hinni.

Azután a remény. Hát nem az történik, hát Jézussal nap-nap, hét-hét, év-év után, hogy jönnek hozzá, hogy „Mester, most állítod helyre Isten országát?” Még a föltámadás után is hogyan álltak oda a tanítványok Jézushoz? A reményükkel. „Na, föltámadtál, te győztél. Jöhet az igazság pillanata, most beteljesednek a reményeink.” Beteljesedtek a reményeik úgy, ahogy gondolták? Nem. Ezért a Szentírásnak van egy gyönyörű kifejezése: tudni remélni a remény ellenére. Aki az Isten országában remél, ő állandóan érzékeny és nyitott arra, hogy az, ahogy eddig reméltem Istenben, az nem a reménynek a csúcsa, hanem ez egy valamiféle földi remény. Lehetséges, hogy ma és holnap és holnapután más és új módon fogok remélni, úgy, ahogy az sokkal inkább kifejezi az Isten országának a titkát. Ezért amikor bármelyikünk csalatkozik a reményében, ez egyáltalán nem azt jelenti, hogy Istenben csalódtunk. Miben csalódtunk? Abban, ahogyan és amit éppen reméltünk.

Akkor a szeretet. A hegyi beszédben Jézus arról beszél, megmondattott a régieknek, szeressétek a barátaitokat, gyűlöljétek ellenségeiteket. Megvolt ott a szeretetnek a világa, kit és miért és hogyan szeretünk, és abban a világban sok mindenki nem volt benne. Jézus azt mondja, hogy persze addig, ahogy ti szeretettetek, az nagyon nagyszerű. De amit én szeretet alatt gondolok, az sokkal több, mint amire ti eddig azt mondtátok, hogy szeretünk.

Amikor azt mondjuk, hogy Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a neved, és jöjjön el az országod, nem érdekes ez, hogy például egyáltalán az imádságunkban azt mondjuk, hogy: atyánk. Kétezer évvel ezelőtt a gyerekeken kívül senki nem imádkozott így az Úrhoz, hogy Atyánk. Akkor például Jézus elmondja, hogy így imádkozzatok, akkor az máris fölülmúlta azt, és több volt és más volt, mint az, ahogyan addig a kétezer évvel ezelőtti ember Istenre gondolva és hivatkozva imádkozott. Beleértve azt is, hogy Mi.

Már az első két szó is messze más, mint ahogyan azt gondolta a kétezer évvel ezelőtti ember. Miért? Egy lelki író a XX. században ezt a képet hozza, hogy valaki eltávozik ebből a világból, és ott van Szent Péter előtt, és Szent Péter mondja neki, hogy: „Milyen volt az életed? Beszélj róla, mondd!” Akkor ő elmondja, hogy ezt csináltam jól, azt megbántam, és mondd. Szent Péter bólogat és bólogat, és azt mondja: „Rendben van. Lenne egy kérdésem, a többiek hol vannak? Hogyhogy te egyedül vagy most itt? Hol vannak a többiek? Akik azt mondják, igen, ő segített nekem. Igen, ő mentett meg engem. Igen, ő volt az a jó szándékú.”

Amikor Jézus azt mondja, úgy imádkozzatok, hogy mi Atyánk, akkor nem azt mondja, úgy imádkozzatok, hogy „csak a mi atyánk, egyedül a mi atyánk”, hanem úgy, hogy Atyánk. Kétezer évvel ezelőtt tudjátok, milyen fölháborítóan hangozhatott az, hogy majd pogányok azt fogják mondani Izrael Istenének, hogy „Atyánk”? Hogy micsoda? A szájukra ne vegyék ezt, hogy Atyánk, semmi közülük hozzá! Kétezer évvel ezelőtt körülbelül így nézett ki. Amikor Jézus azt mondja „Ti úgy imádkozzatok: Mi Atyánk.”, abban már benne van az, amit mondjuk a biblikusok így mondanak, annak a döbbenetes fölülmúlása, ahogyan addig gondolták, hogy nem kell az ószövetségi választott néphez tartozni, hogy a Szövetség Istenéhez, az Atyához imádkozunk. Az ottani gondolkodás szerint a pogány ember is mondhatja, hogy mi Atyánk.

Ezért ha mi elmondjuk, hogy „a te országod jöjjön el”. Akkor azzal azt is mondtuk, hogy minden, amit jónak, igaznak, értékesnek, szépnek, értelmesnek, természetesnek... Hit, remény, szeretet, Isten... Ez mind rendben van, csak van nála valami több, és van annál valaki több. Mi ennek a többnek és nagyobbaknak, és Jézusnak vagyunk a hívői, Őbenne hiszünk és remélünk. Amen.